

Motion till riksdagen

1989/90:Ub280

av Lars Sundin och Karin Söder (fp, c)

Rätten till hemspråksundervisning

Hemspråksundervisningen i de svenska skolorna ger barn med invandrarbakgrund rätt till undervisning i språk som talas i hemmet. Reglerna utesluter idag barn till finlandssvenskar (dvs. svenskspråkiga finländare) att komma i åtnjutande av hemspråksundervisning i finska. Ej heller andra invandrargrupper sprungna ur minoriteter i hemlandet får undervisning i majoritetsgruppens språk. En förändring av regelsystemet bör ske på denna punkt.

Då det inte finns någon språkregistrering i Sverige kan inga exakta tal för antalet finlandssvenskar eller andra grupper som representerar språkliga minoriteter i sina hemländer anges. Man vet dock att finlandssvenskarna varit kraftigt överrepresenterade bland utvandrare från Finland och att finlandssvenskarna i Sverige brukar anges vara ca 70 000 och är Sveriges näst största invandrargrupp.

Bland finlandssvenskarna i Sverige finns givetvis många som ingalunda är intresserade av undervisning i finska i skolorna. Det finns likaså många som är mycket intresserade av att deras barn/de själva lär sig finska av varierande orsaker. Kontakten med Finland och finskspråkiga finländare försvåras, återflyttning kan helt omöjliggöras utan levande kunskaper i finska. Många finlandssvenskar i Sverige upplever paradoxalt nog att de ofta förväntas kunna finska, att de antas kunna tillgodogöra sig och vara betjänta av information på finska eller rentav räknas med då man talar om service på finska i Sverige. När de däremot vill lära sig finska eller bygga upp sina kunskaper ställs hinder i vägen. Detta kan inte anses vara ändamålsenligt.

Den språkliga verkligheten är synnerligen brokig och varierande bland barn med invandrarbakgrund. Inom den finlandssvenska gruppen i Sverige finns barn som inte kan ett ord finska. Många familjer gör regelbundna semesterresor till Finland, har rika kontakter med finskspråkiga osv. men barnen blir trots att de kan bra finska uteslutna från hemspråksundervisningen i finska på grund av att de inte talar språket i hemmet.

Många hemspråksgrupper i finska utgår i praktiken från elementär kunskap i språket och inte flytande sådan p.g.a. att barnen till finskspråkiga har mycket varierande kunskaper i finska (beroende på inflyttningsålder, huruvida en eller båda föräldrarna är finskspråkiga, vad syskon använder sinsemellan m.m.). Det bör m.a.o. inte vara pedagogiska problem att ansluta barn till finlandssvenskar till hemspråksundervisningen i finska förutsatt att

kunskaperna i finska inte är markant sämre än dem hos de barn som har finskspråkig härstamning och åtnjuter sådan undervisning.

De strikta reglerna för rätten att åtnjuta hemspråksundervisning bör luckras upp så att även barn som härstammar från språkliga minoriteter, finlandssvenskarna, ges en möjlighet att under vissa betingelser delta i hemspråksundervisningen i majoritetsspråket i sitt ursprungsland. Detta är ofastast enda möjligheten till sådan undervisning eftersom B-språksgrupper i de aktuella språken är få.

Innan den senaste ändringen av hemspråksundervisningen gjordes kunde bl.a. finlandssvenska barn läsa finska i de finska hemspråksklasserna.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändrade regler för rätten att åtnjuta hemspråksundervisning enligt i motionen angivna linjer.

Stockholm den 24 januari 1990

Lars Sundin (fp)

Karin Söder (c)